

HVAD NU HVIS?

– et tragisk drab, stigmatisering af en bydel og mudret (rets)psykiatri

Af Benny Lihme

1.

For lidt mere end et år siden sad jeg og ventede på at komme i studiet på Rosenørs Allé hos Danmarks Radio for at kommentere en trist hændelse så godt som på den anden side af gaden. En ung italiener var blevet myrdet med kniv på hjørnet af Blågårdsgade og Åboulevarden, angiveligt af nogle "andengenerationsindvandrere". Drabsstedet hørte under 2200 Nørrebro mens jeg befandt mig på den anden side af Åboulevarden, dvs. 1999 Frederiksberg. Hvad ville medierne have gjort, hvis drabet havde fundet sted på Frederiksberg-siden?

I et kort grænse-psykotisk øjeblik så jeg den fantastiske scene i Buster Keaton's film "Kanonfotografen", hvor Buster på sin avis' vegne filmer et bandeopgør i Chinatown. Med en kniv i højre hånd ligger kineser 1 ovenpå kineser 2, har overtaget og skal til at hugge kniven i modstanderen, da denne med en sidste kraftanstrengelse lykkes med at få vredet kniven ud af hånden på overtagsfyren.

Skuffelsen står malet i øjnene på Buster, som dog hurtigt fatter sig og iler hen til de kæmpende, samler kniven op og stikker den tilbage i hånden på overtagsfyren, for i samme bevægelse at piske tilbage til sit kamera. Og filme den forventede blodige afslutning på opgøret.

Med "Kanonfotografen" i tankerne forestillede jeg mig i situationen, at den unge italienske turist Antonio Currá var blevet stukket ned på Frederiksberg-siden og at nogle dagbladsfotografer i nattens mulm og mørke havde fået flyttet den døende over på Nørrebro-siden, så han kunne udånde indenfor det mediemæssigt set korrekte postnummer. Hvad

allerede Buster Keaton havde indset var jo, at medierne er medkonstruerende af den virkelighed de beskriver.

Jeg mærkede tydeligt "big news"-pulsen på nyhedsredaktionen i Radiohuset og anstrengte mig på forhånd for ikke at blive for nuanceret og dermed ryge i ud-defineringskassen mærket "halal-hippie". Tilsyneladende stod vi indkaldte kommentatorer i kø, for jeg blev forsynet med kaffe, vand og et par frokostaviser. Ventetiden udnyttede jeg til spredt notitslæsning. Hele tre notitser handlede meget apropos om knivvold, blot ikke "på åben gade" men indenfor i danske hjem (i to tilfælde var gerningsmændene kvinder).

I mediernes sociale konstruktion af virkeligheden anskues knivvold på "åben gade" som meget mere knivvoldeligt end hvis det foregår indenfor hjemmets fire vægge. De nye alarmerende tal for hjemmevold er således ikke forsidestof, men noget man skal lede efter i aviserne. F.ex. kan man på side 7 i Politiken d. 24.11. se overskriften "Hver 14. dag bliver en kvinde forsøgt dræbt af sin partner", mens Berlingske Tidende samme dag, også gemt godt af vejen indeni avisen i en beskeden opsats, har overskriften "Vold mod kvinder stiger stærkt".

Den ydmyge fremstilling af vold i hjemmet står i skarp kontrast til mediernes interesse for den vold, der udspiller sig på gadeplan. For et stykke tid siden kom der en historie frem fra min hjemby Korsør, hvor en ulykkelig kvinde havde dolket og dræbt en mand i hendes hjem. Det særlige

i sagen var, at hun umiddelbart efter at have trukket kniven ud af manden ringede til alarmcentralen og sagde: "Jeg har dolket en mand." Både dette og nogle yderligere opkald blev afvist. Efterfølgende har det i forbindelse med retssagen vist sig, at manden med stor sandsynlighed kunne have overlevet, hvis opkaldene var blevet taget alvorligt på alarmcentralen og en ambulance sendt til stedet.

Volden i de små hjem trivialiseres og underkendes generelt af myndigheder og medier til fordel for volden på gaden. Og der er da også noget særligt angstfremkaldende ved tanken om mødet med en pludseligt opdukkende og ubekendt drabsmand på åben gade. Et tabt liv er imidlertid et tabt liv uanset drabets location. Hvad drabet på den unge italiener angår, var der her tale om en form for "kontakt-drab", idet italieneren bevægede sig rundt alene på Nørrebro i nattetimerne for at købe hash og også havde nået at ryge sammen med hans senere drabsmand og dennes fætter.

Måske ligger der en form for kulturel tilvænnethed og mæthedsfornemmelse hos medierne á la "ondskabens banalisering". Når drab og drabsforsøg i rent danske hjem er så mediemæssigt uinteressante i modsætning til noget enkeltstående som en ung Nørrebro-tyrkers drab på en ung italiensk turist, er det måske fordi der er så meget etnisk dansk hustruvold, at medierne finder det uinteressant.

2.

Etårsdagen for drabet på Antonio Currá blev ikke kun en mindededag, men også en reprise

Københavns Overborgmester, Jens Kramer Mikkelsen, lægger en buket ved drabsstedet. Op imod 4000 mennesker med blomster og lys strømmede tirsdag aften til Nørrebro for at mindes den 19-årige italienske turist, Antonio Curra, der natten til lørdag blev overfaldet med kniv, og som søndag døde af sine kvæstelser.

Foto: Thomas Sjørup / Polfoto

og cementering af drabets særlige indvandrers-nørrebro'ske karakter.

I DR-TV's nyheder blev den københavnske socialborgmester på årsdagen konfronteret med problemerne omkring den hårde kerne af unge på Nørrebro. Han forsøgte at svare generelt på det konkrete, mens interviewerens flakkende blik signalerede, at det politikernesnak ville han ikke høre på. Heller ikke selv om Københavns kommune rent faktisk har en del at byde på: under det danske EU-formandskab blev netop Nørrebros kriminalpræventive arbejde således under mediernes larmende tavs-hed udpeget og prisbelønnet som værende årets bedste i EU. Kommunen kan også med god grund hævde at have aktier i New York Times' lovprisning af Danmark og København som et hyggeligt feriemål, ligesom det på byens vegne varmer at høre, at det amerikanske kongres-magasin "Successful Meetings Magazine" i marts-nummeret har København som én af topscorerne i konkurrencen om at være verdens bedste sted at afholde kongres, bl.a. begrundet i at der næsten ingen kriminalitet er i byen.

Det er selvfølgelig uundgåeligt med lidt politisk spekulation i forbindelse med en så stærkt eksponeret drabssag som denne. Dagen efter drabet var vi en masse mennesker, som spontant deltog i en lokalt indkaldt mindehøjtidelighed og demonstration mod vold ved drabsstedet. Selv stod jeg helt ude på cykeltien på Åboulevarden, men takket være min højde kunne jeg følge med i, hvordan bl.a. overborgmesteren med en buket blomster i hånden banede sig vej gennem mængden til det cen-

trum, hvor den sørgende og yderst medievenlige italienske familie befandt sig med en hoben journalister og fotografer omkring sig. Unægteligt et optrin der mindede om en flok sjakaler på tv-kanalen "Animal Planet" i færd med at gnave kødet af et dødt dyr.

Selvfølger var det ok og god takt og tone at overborgmesteren viste sin og byens deltagelse, da han lagde sin buket og gav de sørgende familiemedlemmer et knus mens fotografierne knipsede løs. Men han må også leve med en mistanke om, at dette kan anskues som en udsøgt mediebestemt handling.

Tilsyneladende var overborgmesteren, der som bekendt ikke genopstiller ved næste valg, ikke til stede i august måned ved etårs mindehøjtideligheden på Nørrebro for Antonio Currá. Det var til gengæld Peter A.G., Jacob Holdt "og en masse andre 68'ere", hvis man skal tro journalist Pelle Hvenegaard's Se & Hør-prægede referat fra mindehøjtideligheden (Politiken d. 17.8.).

Hvenegaard's ærinde var i øvrigt at kritisere "indvandrenes udeblivelse" fra mindehøjtideligheden. Jamen, dels følte "indvandrerne" i området sig vel uden skyld i drabet, dels havde de et helt år igennem oplevet at blive stigmatiseret, ydmyget og klemt af en invasion af luskende journalister, vulgært fremstormende TV-hold, fotografer i hobetal osv., som få minutter efter at drabet var blevet kendt, invaderede Blågårdsgade og Blågårds Plads.

Kunne man have forestillet sig en mediefri zone i forbindelse med mindehøjtideligheden på etårs dagen? Nej vel, men hvis man kunne, ville det også være tænkeligt, at de af Hvenegaard savnede "indvandrere" ville deltage i en sådan mindehøjtidelighed.

Selv om selvgothed er falsk gothed, er der vel generelt ingen grund til at mistænkeliggøre det gode i de mennesker, der deltager i en mindehøjtidelighed som denne. Men når Hvenegaard angriber dem, der *ikke* deltager, åbner dette op for en spørgen til, hvorfor andre ofre for dette eller hint drab ikke mindes. Eksempelvis blev en 32-årig far til to helt umotiveret slagtet og dræbt af tre pæredanske unge på Jaguar Bodega på Amager i april måned, uden at hverken overborgmester, Peter A.G., Jacob Holdt eller Pelle Hvenegaard sammen med medierne mig bekendt mødte op og sagde "nej til volden" på Amager.

3.

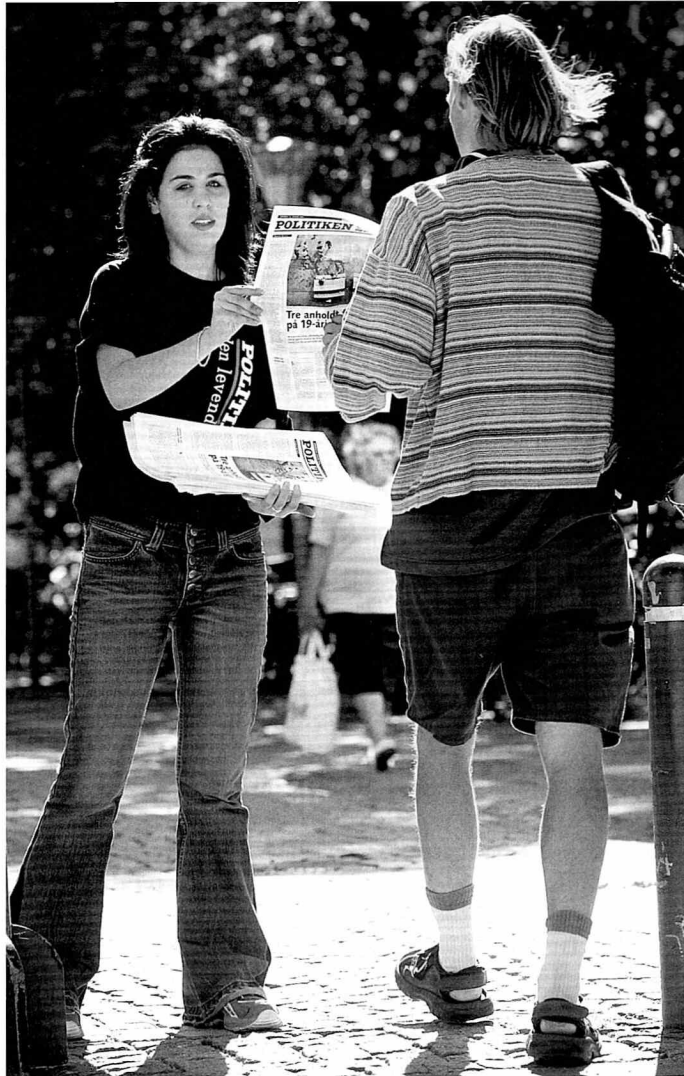
Først selve drabet, så etårsdagen og her for nylig domsafsigelsesdagen. Journalister sendes af redaktionssekretærene rundt om Nørrebro, for nok er Currá død men som mediebegivenhed er han lyslevende effektivt flankeret af to forældre i sorg, der for længst har fået deres plads i de københavnske fotoarkiver.

Centrale talspersoner på Nørrebro har imidlertid mistet mælet og i Berlingske Tidende d. 14.11. er den radikale politiker og socialarbejder Manu Sareen ene om at udtale sig beredvilligt om sine post-Currá bekymringer. Søren Wiborg, leder af Nørrebro Nærpoliti, svarer på egne og formodentlig også mange andres vegne følgende: "Nu må I finde noget andet at skrive om end Currásagen. Jeg gider ikke være med. Vi holdt en Nørrebro festival i sommer, men den gad ingen skrive om."

Jeg forstår Wiborg's afvisning af journalisterne. For hvad har dette drab egentlig at gøre med Nørrebro som helhed? Ser man på de ganske få drab, en halv snes, der er begået indenfor de sidste 10 år af børn og unge under 18 år, så er de blevet begået på Østerbro, Utterslev Torv, Hovedbanegården, i et S-tog, Hillerød, Odense, Valby osv. Hvis ikke min hukommelse svigter mig, er det først med drabet på Currá, at Nørrebro er kommet med på listen over drab begået af en under 18-årig.

Nørrebro er i forbindelse med dette drab blevet stigmatiseret i en grad, der er bekymrende hvad mediernes magt og mangel på etik angår. Selv redaktør Tøger Seidenfaden (mis)bruger bydelen Nørrebro, når han i Politiken (21.8.04) skal forklare sig overfor en fremført kritik af hans avis' optagethed af menneskerettigheder på bekostning af bl.a. dækning af integrationsproblemerne på Nørrebro. Som bevis på, at det er forkert at anklage Politiken for at ignorere problemer med indvandrerne, fremhæver Seidenfaden, at Politiken efter mordet på Antonio Currá gav dette drab en intensiv dækning. "Ja, vi udgav sågar daglige specialudgaver af avisen på Nørrebro, netop for at sætte fokus på bandekriminalitet og på reaktionerne på en forbrydelse, som to unge med tyrkisk baggrund er tiltalt for."

En ellers klarsynet Seidenfaden lader sig

Da Politiken rykkede ud på Nørrebro for at dække mordet på den italienske turist Antonio Curra, skete det med få minutters varsel. Tre dage i august havde Politiken adresse på Blågårds Plads. Politiken 2200 N uddeles i Blågårdsgade. Foto: Peter Hove Olesen / Polfoto.

rive med og bruger medieverdenens Nørrebro-fetichisme i en redaktionel forsvarstale. I forbindelse med dette knæfald for den dårlige smag, får også han Currá-drabet forbundet med bandekriminalitet.

4.

Efter domfældelsen af de tyrkiske fætre i begyndelsen af november måned, skrev Ekstra Bladet, at der havde været tale om et *iskoldt* knivdrab begået på åben gade, Berlingske Tidende at den unge italiener blev stukket ned i en *blodrus*, mens B.T. beskrev drabet som *koldt og kynisk*.

Tja, folk der har læst Truman Capote's klassiker "Med koldt blod" vil jo nok have svært ved at se den ophidsede og sandsynligvis hashtændte drabsmands blod som iskoldt – kulde er næppe den temperatur,

der har kunnet måles på Hizir Kilics blod. Vi skal snarere over i James Dean/Sal Mineo-afdelingen for "Vildt blod", som igen er noget andet end Berlingske Tidendes blodrus. Ifølge den nye version af Den Danske Ordbog er en blodrus et anfald af tøjlesløs blodtørst, som (ordbogens eksempel) da Indira Gandhi blev myrdet af sine Sikh-vagter i 1984 og borgerne i New Delhi gik amok i en sand blodrus og dræbte 3.000 sikher.

Som det er blevet kendt via retshandlingerne, havde den unge italiener i ubetænksom hash-øjemed bevæget sig alene ind i den del af Nørrebro, som på drabsnatten gav så skæbnesvanger fylde til de associationer der for mange er knyttet til betegnelsen "den sorte firkant". Det synes at stå fast, at Currá ville købe hash og at han havde startet kontakten til Kilic-fætrene med dette formål. Som det er typisk for marginaliserede unge med indvandrerbaggrund, var fætrene fortrolige med dette rusmiddel (unge udstødte med indvandrerbaggrund ryger ligeså for meget hash som danske udstødte unge, mens de stort set ikke misbruger alkohol). Da en 16-årig på Utterslev Torv i 2002 med 17 knivstik dræbte en 17-årig, og blev idømt otte års fængsel for dette, var det klammeri om en hash-cigaret ved en fest i en lejlighed, der udløste knivstikkeriet. I stedet for at betegne sådanne drab ved drabenes lokaliteter (selv om Utterslev Torv vist ikke har fået samme omgang som Blågårds Plads), forekommer det mere relevant at betegne dem som "hashrelaterede drab".

Af mentalerklæringerne fremgår det, at i hvert fald Hizir's fætter Ferhat har haft et hashmisbrug siden 14-års alderen. Hash indeholder cannaboider, som ifølge psykiatriske opslagsbøger kan medføre sanseforvrængninger, hallucinationer og vrangforestillinger, mistro, angst og urofølelse, eller tristhed, interesseløshed og apati. Misbrugseksperter

Peter Ege skriver i bogen "Stofmisbrug og afhængighed" (2004), at en hashrus er af 3-4 timers varighed og at sanseindtryk forvrænges under rusen, som i forbindelse med større doser kan virke hallucinogen og fremkalde psykoselignende symptomer.

Hvad nu, hvis fætrene blod ikke var koldt, endsige iskoldt, men vildt, ophedet og boblende? Ja, så er vi efter almindelig retspraksis i nærheden af en situation, hvor det er en forsvarers jævne dont at skulle tjene sine klienters sag ved at sandsynliggøre for retten, at de tiltalte ikke har været ved deres fulde fem i gerningsøjeblikket. At hashpåvirkningen har bragt dem i en tilstand som er at ligestille med sindssyge. Såvidt det fremstår af mediedækningen, har dette forhold enten ikke været, eller kun sporadisk været, et moment ved forsvaret for Kilic-fætrene.

5.

I Information kunne man læse, at Hizir er "hjernen bag drabet", mens fætter Ferhat ifølge mentalerklæringen ikke kun havde et hashmisbrug. Hans begavelse anføres at være under middel eller "grænsende til sinkestadiet". Ifølge B.T. så det ud som om Ferhat ikke forstod ret meget af domsforhandlingerne, "intelligensmæssigt tilbagestående" som han ifølge mentalerklæringen skulle være (overført til tal må Ferhat således befinde sig beskedent i IQ-området 70-85).

Med andre ord, hjernen bag drabet med det kolde blod, har som sin makker og kompagnon en sinke, som formodentlig ikke med sit hashmisbrug har forøget hjernens kapacitet til at tænke klart og f.ex. kunne overskue konsekvenserne af et givent øjeblikks handlinger.

Hvordan dette umage og åbenlyst kaotiske par skulle kunne stå i spidsen for en bande, forekommer besynderligt. Ikke desto mindre har B.T. et særskilt opslag efter domsafsigelsen med overskriften "Kilic-fætrene bande". Her fremgår det, at de to er del af en gruppe på 10-15 dybt kriminelle drenge på 17-20 år, men at gruppen ifølge B.T.'s egen fremstilling *ikke* er struktureret som en bande. Hvorfor så overskriften "Kilic-fætrene bande", når selve definitionen på en bande er dens strukture-

ring, lederskab m.v. af den diffuse gruppe? Hvad nu, hvis der blot er tale om en flok forvirrede "negativ social arv"-tilfælde, som kun har deres fremmedhed i forhold til samfundet og en taberfremtid til fælles? Nogle ikke alt for kvikke unge, som ikke formår at strukturere deres individuelle nederlag i en modkulturel og æresoprejsende taber-kompenserende bandeform. Hvad nu hvis Ekstra Bladet har ret i deres signalement af denne gruppe unge, da bladet efter domsafsigelsen beskrev de dømtes venner og tilhørere i retslokalet som "aldeles ubegavede", "en flok andengenerationsidioter" osv.

6.

I mere end et år har drabssagen fra Nørrebro været indhyllet i forklaringer på ugeringen som gik på de dømtes status som ikke kun etnisk fremmede, men også typiske Nørrebro-unge fra typiske Nørrebro indvandrerfamilier. Uagtet at Ferhat og hans familie på drabstidspunktet havde boet flere år i Brønshøj. Bydelen Nørrebro som sådan er blevet pålagt en form for kollektiv skyld på et misvisende grundlag.

Paradoksalt nok skal vi frem til psykiatrien og dens mentalerklæring før drabet vristes fri af de essentialistiske Nørrebro-associationer og nogle konkrete personer bag drabet toner frem af mørket.

Første gang jeg blev bekendt med andet end skabelonprægede beskrivelser af de sigtede, var da en socialpædagog i fagbladet Socialpædagogen (23.7.2004) fortalte om, at hun havde haft en af de hovedmistænkte som klient på en sikret social institution: "Da han var her, skulle han altid bæres i seng om aftenen. Han havde et helt fast ritual: Han skulle først lade som om, han strittede imod. Så skulle vi "fange" ham, løfte ham op og bære ham i seng, og til sidst skulle han puttes og have læst godnathistorie. Så lagde vi dynen godt ned omkring ham. Ligesom man gør med en to-årig."

Hvilken menneskeliggørelse af et medieskabt Nørrebro-monster, der ligger potentielt i en sådan lille rapportering! En klassisk behandlingshjems-beskrivelse vil nogle fagfolk udbryde, idet de genkender det tidligt frustrerede og omsorgssvigtede *danske* barn, som er vokset op under det der ihærdigt

arbejdes med at bekæmpe i Socialministeriet under overskriften "den negative sociale arv". Problemet i denne sammenhæng er imidlertid, at denne negative sociale arv kun synes at gælde for danske børn. På forunderlig vis er "andengenerationsindvandrere" uden social baggrund; her er det etnicitet, kultur og religion der benyttes som forståelseshorisont.

De retspsykiatriske erklæringer over de to fætre trækker som sagt menneskene bag udåden frem, uden at dette på nogen måde er kommet de to dømte til gode ved domsafsigelsen, som jo lød på maksimalstraffe og udvisning af landet. De retspsykiatriske erklæringer har således ikke stillet sig i vejen for hverken befolkningens retsfølelse (= hævn) eller anklagers ønske om maksimalstraf.

Hizir Kilic er blevet anset for almindelig begavet, men med en stærk fokusering på egne behov og uden empati. En personlighedskarakteristik som Jan Guillou ville finde forskønnende for de svenske Skandia-direktører og deres forkælede børn og som flere danske erhvervspsykologer påstår skulle være dækkende for mange ledere i erhvervslivet.

Hizir Kilics adfærd ændrede sig ifølge mentalundersøgelsen, da han kom i puberteten og begyndte at vise tegn på adfærdsforstyrrelser, idyllisering og manglende empati.

Ferhat Kilic blev som nævnt fundet at befinde sig på sinkestadiet, hvortil kommer at han vurderedes umo-

*Nørrebro-beboere tænder lys i Hellig Kors kirke for den 19-årige italienske turist, Antonio Curra, som blev dræbt med knivstik på hjørnet af Blågårdsgade og Åboulevarden for et år siden. Der var fyldt til sidste plads i kirken under mindegudstjenesten.
Foto: Jens Dige / Polfoto*

den og karakterafvigende med store temperamentsmæssige vanskeligheder. Udover at flere iagttagere i forbindelse med domshandlingerne har skønnet, at han ikke kunne følge med i, hvad der foregik i retten, hæftede B.T. sig ved hans reaktioner i forbindelse med domsafsigelsen. Først grinede han højere og højere "på nærmest manisk vis", mens B.T.'s psykopatologiske konklusion trak væk fra manien og over i det karakterafvigende. Efter dommen reagerede Ferhat Kilic ifølge B.T. "nærmest psykopatisk".

Tilfældigvis falder fætrene retspsykiatriske erklæringer på et tidspunkt, hvor en stor faglig diskussion er i gang omkring unge kriminelle og psykisk sygdom. I Politiken (d. 16.8.2003) lød en seks-spaltet overskrift "psykisk sygdom udbredt blandt unge kriminelle", mens en tilsvarende overskrift i fagbladet Socialpædagogen (d. 16.10.2003) lød "De er jo syge i hovedet...". Den empiriske baggrund for de journalistiske artikler er nogle store retspsykiatriske undersøgelser, som overordnet melder ud med tal som "70 procent af alle unge kriminelle under 18 år har alvorlige psykiske problemer, der kræver behandling" (Politiken) eller "syv ud af ti er psykisk syge" og "hver tiende er så syg, at han ikke er egnet til straf" (Socialpædagogen).

Sammenholdt med det større retspsykiatriske billede af gruppen af unge kriminelle, er det påfaldende hvor fraværende eller underbetonet fætrene psykopatologi, med dertil hørende spørgsmål om behandling, har været.

De retspsykiatriske undersøgelser regner med, at der blandt unge kriminelle med behandlingskrævende psykiske

problemer, er ca. 10% der er så psykisk syge, at de er uegnede til straf. Skizofrene, psykotiske OG retarderede tilhører disse 10%, hvilket rejser det spørgsmål på Ferhat Kilic's vegne, om han er at regne som strafegnet?

En af de meget få, der har forholdt sig kritisk til dommen over Ferhat Kilic, er den retskyndige veteran-journalist Leif Blædel. I Weekend-avisen kritiserer Blædel specifikt maksimalstraffen over en dreng på grænsen til sinkestadiet, som tilmed ikke førte kniven. Og han anskuer landsdommer Wehners retsbelæring som det rene ekko af anklageren – og kvitterer i øvrigt med at omtale landsdommeren som ayatollahen....

7.

Debatten om forholdet mellem kriminalitet og psykisk sygdom har ikke været så hidsig herhjemme som i Sverige. En af de meget hørte stemmer i den svenske debat tilhører Jan Guillou, som også bruger bogen "Tyvenes Marked" til at plante sit hovedsynspunkt dér. Nemlig at mange drabsmænd i dagens svenske fængsler tidligere ville være blevet anbragt på psykiatriske afdelinger som strafuegnede. Ifølge Guillou er dette mere baseret på politik end på psykiatri: "Svenske mordere havde gennemgået en dramatisk mental bedring i løbet af de seneste år, hvad der dog snarere beroede på politik end på psykiatri" ("Tyvenes Marked", s.45-46).

Hvad Kilic-fætrene angår står det klart, at ingen af dem har fået diagnoser, som kunne fritage dem fra maksimalstraffe. De er ikke fundet psykisk syge nok til at kunne komme i selskab med de godt 10% af de ungdomskriminelle, som aktuelle undersøgelser har fundet er så syge, at det ville fritage dem fra fængselsstraffe, hvis de var voksne og en mentalundersøgelse havde vist samme resultat.

Fætrene noget mudrede psykiatriske skudsmål som "en stærk fokusering på egne behov og uden empati" (Hizir Kilic) og "umoden og karakterafvigende, begavelse grænsende til sinkestadiet" (Ferhat Kilic) er i den boldgade, der traditionelt hører hjemme under overskriften psyko-

pati. Og selv om psykopater af psykiatrien betragtes som psykisk syge, betragtes de ikke som egentlig sindssyge (= "de ved godt, hvad de gør").

De retspsykiatriske erklæringer over Kilic-fætrene, som de har været gengivet i medierne, melder intet om muligheden af arveligt betingede neuropsykiatriske lidelser som f.ex. DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception). Ifølge de neuropsykiatere og neuropsykologer som DAMP-foreningen bygger sin (forældre)politik på, har op mod 30% af de unge indsatte i Ringe Statsfængsel DAMP under en eller anden form.

Fra udelukkende at have beskæftiget sig med børn, har DAMP-foreningen således i de senere år udvidet fokus til også at omfatte unge og voksne med DAMP. I den forbindelse har de udarbejdet en vejledning til unge/voksne, "der har DAMP eller DAMP-lignende symptomer" ("Har du DAMP og er du sigtet for kriminalitet?"). Vejledningens overordnede budskab lyder: "Husk at fortælle, at du har DAMP, hvis du er sigtet for kriminalitet."

Grunden til at den sigtede med DAMP skal huske dette, er selvfølgelig den samme som da Kurt Thorsen efter at være blevet overfaldet i Sdr. Omme Statsfængsel gik direkte til toppen af dansk psykiatri, professor Tom Bolwig, Rigshospitalets Psykiatriske Klinik. Og forlod dennes kontor med papir på at han led af PTSD, posttraumatisk belastningsreaktion – en diagnose som dels bekræfter Thorsens egen opfattelse af, at et nyt fængselsophold vil være farligt for hans tilstand, dels skønnes at være et vigtigt lægeligt bilag til en ansøgning om benådning.

DAMP-foreningen stiller ikke ligefrem benådning i udsigt som bytte for diagnosen. Men forklarer i vejledningen de unge, der har DAMP eller DAMP-lignende symptomer, at "Oplysningerne om, at du har DAMP, kan have stor betydning for den dom, du ender med at få." At oplysningerne om DAMP måske kan betyde, "at du ender med at få en behandlingsdom eller en betinget dom i stedet for at skulle i fængsel" osv.

Dette er hvad man kunne kalde for et "blaming the brain"-spil: det var ikke med (min) vilje, jeg forøvede den kriminelle handling, det var min DAMP, der var på spil! Med en psykiatrisk diagnose som betalingsmiddel, især en diagnose med genetisk fundament,

kan såvel den unge gerningsmand som denes forældre fritages for personligt ansvar. Niels Egelund, professor i specialundervisning, har kritiseret denne dynamik, idet han dels har påpeget, at der finder en meningsløs diagnosticering sted af de anderledes børn med ikke mindst DAMP-diagnosen. Og, i samme åndedrag, at denne overdiagnosticering dækker over forældrenes undladelses-synder. I B.T. d. 25.7. kunne man således i et kæmpeopslag, dels på forsiden dels inde i bladet, læse, at i de fleste tilfælde med DAMP, er "det forældrenes egen skyld".

Et helt andet skyldsbegreb, end det domstolene opererer med, idet professoren i B.T. giver udtryk for, at der i de fleste tilfælde er tale om børn, der er dårligt opdragede (enten overforkælede eller forsømte).

Niels Egelund er forståeligt nok blevet DAMP-forældres yndlingsaversion. Hans kritik af den omsiggribende (bogstavs)diagnosticering (DAMP-foreningen har netop for tredje gang taget navneforandring – første gang fra MBD/Minimal Brain Damage til DAMP og så videre denne gang til ADHD/Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder) af de anderledes børn, rækker imidlertid videre end blot DAMP-diagnosen. Egelund er således kendt for med spydighed at definere et barn, der er normalt, som værende et barn der bare ikke er blevet undersøgt godt nok.

En faglig ond, men også tankevækkende morsomhed. Overført til sagen mod Kilic-fætrene, med særligt henblik på den svagt begavede Ferhat, kan man med Egelund spørge, om de to retspsykiatriske set er blevet undersøgt godt nok (og med Guillou om de af politiske grunde er blevet erklæret mere raske end godt er)? Herunder om de overhovedet er blevet undersøgt neuropsykiatriske. Sagen er nemlig den, at mens Niels Egelund givet har ret i, at DAMP-diagnosen overdoseres, så gør det modsatte sig gældende, når det gælder børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund.

Mens det er velkendt, bl.a. fra en ny undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet, at børn med indvandrerbaggrund anbringes uden for hjemmet i langt mindre udstrækning end danske børn, desuagtet at de to grupper har samme sociale belastninger, så er det mindre kendt, at børn med indvandrerbag-

grund tilsyneladende også diskrimineres, hvad de "fine" neuropsykiatriske diagnoser angår.

For nogle år tilbage mødte jeg op på en konference i New York om ritalinbehandling af hyperaktive børn i den tro, at ADHD-diagnosen og den tilhørende medicinske behandling først og fremmest blev anvendt på de etniske ghettoers børn. Konferencens indlæg fik mig imidlertid overbevist om det modsatte: de neuropsykiatriske diagnoser gives først og fremmest til hvide middelklassebørn med forældre der kan kæmpe for denne diagnose til deres ukoncentrerede, hyperaktive børn. I en bog om interesseorganisering og frivillige organisationer i dansk socialpolitik (Odense Universitetsforlag, 2001) har socialforskeren Peter Bundesen et kapitel med overskriften "DAMP-foreningen – kampen for en diagnose". Hvilket altså er konklusionen på hans analyse af denne forældreforening og foreningens tætte samarbejde med de psykiatere og psykologer, der udsteder diagnosen.

Går man ind på DAMP/ADHD-foreningens hjemmeside kan man læse en masse om ADHD, DAMP og beslægtede forstyrrelser, men intet om disse forstyrrelses relaterethed til etnisk baggrund. Kampen for denne diagnose kæmpes tilsyneladende i Danmark som i USA af hvide middelklasseforældre.

EFTERSKRIFT.

Efter artiklens færdiggørelse er det blevet besluttet, at en udvidet Højesteret skal vurdere straffens længde og om udvisningen af de to fætre for bestandig er rimelig.

På mediefronten har man nok en gang kunnet undre sig over den vilkårlighed der hersker, når medierne skal beslutte sig for, om vold med kniv skal gøres til en mediesag (og dermed en politisk sag) eller ej. Således blev det for hhv. Politiken og Berlingske Tidendes vedkommende for nylig til absolut minimale notitser, da en ung på et jysk opholdssted dolkede to pædagoger, mens de forsvarsløse sad og så fjernsyn. Uden lydhørhed fra de anbringende myndigheders side, havde opholdsstedet ellers forsøgt at få gerningsmanden i psykiatrisk behandling, da han dels havde givet udtryk for selvmordstanker, dels tidligere havde truet pædagogerne på livet.